

Bilag 4

Til Økonomiudvalget

Høringsnotat vedrørende høringen af udkast til Københavns Kommunes kønsligestillingspolitik 2023-2026

Resumé

Udkast til Københavns Kommune kønsligestillingspolitik 2023-2026 har været i høring i perioden 1. juni til 31. august 2023. Af høringsnotatet fremgår de væsentligste bemærkninger fra høringen samt Økonomiforvaltningens svar herpå, herunder om bemærkningerne har givet anledning til ændringer i kønsligestillingspolitikken. Høringssvarene fremgår i deres fulde længde af bilag 5 og kan indgå i forvaltningernes arbejde med implementering af kønsligestillingspolitikken.

Hørte myndigheder og organisationer

Følgende organisationer har modtaget høringen:

AIDS-Fondet, Dansk Kvindesamfund, Dansk Mandesamfund, Borgerrådgiveren, Danner, Danske Handicaporganisationer, DareGender, Everyday Sexism Project, Foreningen Transpersoner i Danmark, Forum for Mænds Sundhed, Institut for Menneskerettigheder, KVINFO, Kvinderådet, LGBT Asylum, LGBT+ Danmark, Mino Danmark, Normstørmerne, Rådet for Socialt Udsatte, Sabaah, Ældre Sagen, Amager Øst Lokaludvalg, Bispebjerg Lokaludvalg, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg, Nørrebro Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Vanløse Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg.

Herudover har udkast til politikken været offentligt tilgængeligt på Københavns Kommunes høringsportal.

Modtagne høringssvar

Der er kommet høringssvar fra følgende 16 eksterne høringsparter: Borgerrådgiveren, DareGender, Forum For Mænds Sundhed, Foreningen Transpersoner i Danmark, Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn, Institut for Menneskerettigheder, KVINFO, LGBT+ Danmark, Sabaah, Handicaprådet, Ældrerådet, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg.

Desuden har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget, Børne- og Ungdomsudvalget, Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget,

12-10-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 16279

Dokumentnummer i F2
3987169

Sagsnummer eDoc
2023-0387510

Kultur- og Fritidsudvalget og Teknik- og Miljøudvalget haft udkastet til politikken i høring.

Bemærkninger til kønsligestillingspolitikken

Bemærkninger fra høringssvarene er opdelt ift.:

- Generelle bemærkninger og bemærkninger til "forord" og "vision"
- Bemærkninger til politikens indsatsområder:
 - Børn, unge og deres forældre
 - Sundhed, omsorg og særlige behov
 - Beskæftigelse og integration
 - Byudvikling, miljø og mobilitet
 - Kultur- og fritidsliv
 - LGBT+
 - Karriereveje og arbejdskultur

Efter bemærkninger fra høringsparterne fremgår Økonomiforvaltningens svar herpå samt forslag til evt. justeringer i politikken, udarbejdet i samarbejde med forvaltningerne.

Generelle bemærkninger og bemærkninger til "forord" og "vision"

Indre By Lokaludvalg, Forum for Mænds Sundhed, LGBT+ Danmark, DareGender, Sabaah, Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn, Institut for Menneskerettigheder og KVINFO bemærker, at politikken fremstår ukonkret og uden f.eks. indsatser og forpligtende, klare mål. *Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn* foreslår, at politikken følges af konkrete handlinger og anbefaler, at hver forvaltning udvikler en handleplan med konkrete indsatser, der evalueres. *Institut for Menneskerettigheder* anbefaler ligeledes, at fagudvalgene forpligtes til at udarbejde handleplaner med konkrete målsætninger og indsatser. Og *Foreningen Transpersoner i Danmark, LGBT+ Danmark* og *KVINFO* bemærker, at politikken mangler mere klare og forpligtende anvisninger og mål for, hvordan visionen skal blive til virkelighed og gør opmærksom på, at det ikke fremgår af afsnittet Fra politik til handling, side 5, hvordan kommunen konkret skal arbejde med at skabe kønsligestilling, herunder metoder, ressourcer, finansiering, etc. Det foreslås, at afsnittet konkretiseres og fx fastsætter tidshorisonter og tydeligere rammer for, hvordan de enkelte fagudvalg er forpligtet på at arbejde videre med politikens indsatsområder.

Økonomiforvaltningens svar:

- Politikken er udformet pba. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Økonomiudvalget har den 23. maj 2023 besluttet, at det er op til fagudvalgene at

vurdere behovet for at udarbejde en handleplan ifm. konkretisering og implementering af politikens indsatsområder, eller om implementering kan ske mere hensigtsmæssigt på anden vis. Der vil fortsat årligt blive fulgt op på forvaltningernes status på implementering af politikken i regi af Københavns Kommunes årlige kønsligestillingsredegørelse til Økonomiudvalget.

Institut for Menneskerettigheder gør opmærksom på, at der i mindre grad er fokus på forebyggelse og bekæmpelse af diskrimination, herunder chikane, seksuel chikane og hadforbrydelser, og anbefaler at indsatsen målrettet diskrimination også indgår i politikken. Instituttet bemærker til sammenligning, at Københavns Kommunes LGBTI+ politik – som erstattes af kønsligestillingspolitikken – indeholder en række initiativer rettet mod forebyggelse eller bekæmpelse af diskrimination.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og understøtter, at relevante indsats fra kommunens LGBTI+ politik videreføres under kønsligestillingspolitikken. Det imødekommes.
- Justering: Diskrimination er tilføjet begrebsafklaringen, side 2. Under indsatsområdet LGBT+, side 4, er tilføjet fokus på tryghed og forebyggelse af diskrimination, der dækker kommunens arbejde med forebyggelse af diskrimination af LGBT+ borgere. På side 5 fremgår kommunens arbejde med forebyggelse af diskriminering på arbejdspladsen i form af sexisme, seksuel chikane og krænkende adfærd. Desuden vil Københavns Kommune i 2024-2026 under "Handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser" fortsat gennemføre en indsats til forebyggelse af ubevidst diskrimination på københavnske arbejdspladser. Indsatsen vil adressere såkaldt "multipel diskrimination", som finder sted på baggrund af etnicitet samt yderligere, overlappende årsager som f.eks. køn eller seksualitet.

Valby Lokaludvalg opfordrer til, at ord som "ønsker" erstattes af ord såsom "gøre, være, vil, er", da det i højere grad forpligter kommunen til handling. Ligeså opfordrer udvalget til at undgå subjektive formuleringer som f.eks. "oplever lighed".

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Ordet "ønsker" erstattes af "vil vi have" og "vil" på side 5. Brugen af "ønsker" på side 6 fastholdes. I Københavns Kommune er det vigtigt, at borgerne i og brugerne af byen samt medarbejdere i kommunen oplever ligestilling i kommunens ydelser, tilbud og på

arbejdspladser, hvorfor formuleringen herom fastholdes.

Valby Lokaludvalg bemærker, at der ikke tages stilling til, hvordan man vil arbejde for at ligestille (børne)familier i arbejdet med at udvikle byen og dens politikområder. Når fx høringsmøder lægges i familiernes såkaldte ulvetime ekskluderes den ene forælder og enlige forældre. Det bør indtænkes, hvordan man aktivt vil skabe muligheder for at inddrage de forældre, der ønsker at bidrage til den demokratiske udvikling af byen.

Økonomiforvaltningens svar:

- Bemærkningen tages til efterretning. Københavns Kommune har en række principper for københavnerinddragelse, herunder arbejder vi bl.a. for, at dialog med københavnerne skal foregå på forskellige engagerende måder for at opnå den mangfoldighed, der er relevant i den enkelte inddragelsesproces. Dette gælder børnefamilier, såvel som alle andre målgrupper. Derudover har Københavns Kommune netop udviklet den digitale inddragelsesplatform, København Taler, der skal styrke bred inddragelse af københavnerne ved at samle en række af kommunens inddragelsesprojekter, herunder Københavnerforslag, Københavnering, Københavnersamlinger og Åbent Rådhus. De enkelte projekter giver på forskellig vis københavnerne mulighed for at få indsigt i lokalpolitik, deltage i københavnerrelaterede debatter og få medindflydelse på den demokratiske udvikling af byen, når de har tid.

Valby Lokaludvalg mener, at det bør være tydeligt, hvor Københavns Kommune vil gå forrest. F.eks. ved at stille krav til en ligestillingspolitik på arbejdspladser, som er delvist kommunalt ejet eller ved at gå forrest med barselsmuligheder til fædre.

Økonomiforvaltningens svar:

- Udkastet til kønsligestillingspolitikken sætter en tydelig, overordnet retning for arbejdet med kønsligestilling i kommunen. De konkrete udfordringer under indsatsområderne adresseres ifm. fagudvalgenes implementering jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Beskrivelser af fagudvalgenes mere konkrete implementering vil supplere politikken, når disse er udarbejdet i 2024. I øvrigt kan det nævnes, at kommunen har en række tiltag, der understøtter, at fædre i øget grad gør brug af deres muligheder for at tage en større andel af barslen og barnets sygedage.

LGBT+ Danmark, Sabaah, Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn, Institut for Menneskerettigheder og KVINFO bakker op om politikens definition af og brede tilgang til kønsligestilling.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning.

Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn foreslår, at politikken integrerer en passage, der pålægger ledelser i organisationer, der varetager opgaver for kommunen, et konkret ansvar for at forebygge og håndtere diskrimination pba. kønsidentitet, kønsudtryk eller seksuel orientering.

Økonomiforvaltningens svar:

- Københavns Kommune har et stort fokus på diskrimination – bl.a. pba. køn og/eller seksuel orientering – det indgår som tema i kommunens Trivselsundersøgelse, der udarbejdes hvert andet år. I marts 2022 og september 2023 har kommunen desuden gennemført en undersøgelse af sexistisk kultur og adfærd for at afdække omfanget af sexistisk kultur og adfærd på kommunens arbejdspladser. Københavns Kommune har en politik og vejledning vedr. krænkende adfærd, herunder vold, trusler, chikane, seksuel chikane, mobning og diskrimination pba. f.eks. køn, kønsidentitet, kønsudtryk, seksuel orientering, alder, etnicitet eller religiøs overbevisning. Politiken og vejledningen er fulgt af lokale retningslinjer til forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd og henvender sig til arbejdspladser i Københavns Kommune. Derudover har Københavns Kommune et CSR-bilag til kontrakter og rammeaftaler med en samlet værdi på min. 1 mio., der forpligter leverandører til en række grundlæggende principper vedr. bl.a. beskyttelse mod diskrimination og mod vold og chikane. Københavns Kommune vil i revideringen af kommunens CSR-bilag undersøge, hvorvidt opfølgning på forpligtelserne kan skærpes.

KVINFO foreslår, at det intersektionelle perspektiv nævnes under begrebsafklaring (s. 2) og at den brede tilgang skrives ind og eksemplificeres i alle beskrivelser af indsatsområder.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Begrebet intersektionalitet er tilføjet begrebsafklaringen, side 2.

KVINFO foreslår, at diskrimination inkluderes i begrebsafklaringen, for at vise det, som politikken netop skal forebygge og mindske.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Diskrimination er tilføjet begrebsafklaringen, side 2.

KVINFO bemærker, at det er positivt, at indsætserne skal tage udgangspunkt i viden, men det bør uddybes, hvordan dette skal ske for at sikre, at der for hvert indsatsområde afdækkes, hvilket videns- og datagrundlag, der findes, og at det skal prioriteres at skabe et sådant grundlag, hvor det ikke findes. *KVINFO* anbefaler desuden, at der indsættes et afsnit i politikken om intern kapacitetsudvikling på kønsligestillingsområdet, for at sikre opbakning og viden i kommunens udvalg og forvaltninger til at implementere politikken.

Økonomiforvaltningens svar:

- Med oprettelsen af en ligestillingsenhed har Københavns Kommune styrket fokus på opbygning af viden og kompetencer til rådgivning af de øvrige forvaltninger om kønsligestilling, herudover bl.a. ifm. den årlige kønsligestillingsredegørelse at kortlægge f.eks. status, erfaringer og viden på området.

Teknik- og Miljøudvalget bemærker, at der er mange gæster i København, både fra udlandet og fra resten af Danmark. Det foreslås derfor, at politikken udvides til ikke blot at være for borgere og medarbejdere, men også brugere af byen.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: "Byens brugere" er tilføjet forordet, side 1.

Bemærkninger til indsatsområdet "Børn, unge og deres forældre"

Børne- og Ungdomsudvalget bemærker, at der er alvorligt behov for øget opmærksomhed på den store mistrivsel blandt mange børn og unge med LGBT+ baggrund samt styrket fokus på initiativer, der kan skabe øget trivsel blandt børn og unge med LGBT+ baggrund.

Økonomiforvaltningens svar:

- De konkrete udfordringer under indsatsområderne adresseres ifm. fagudvalgenes implementering jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Der er dog under indsatsområdet "LGBT+", side 4, og under indsatsområdet "Børn, unge og deres forældre", side 2, tilføjet, at trivslen blandt børn og unge med LGBT+ baggrund kræver særlig opmærksomhed. Prioritering af konkrete initiativer håndteres ifm. Børne- og Ungdomsudvalgets implementering af politikken, herunder i det

videre arbejde med strategien: "Vores børn, Københavns fremtid 2022-25", hvori der bl.a. indgår fokus på lige deltagelsesmuligheder på tværs af køn og identitet samt ifm. forvaltningens arbejde med at styrke seksualundervisningen i folkeskolen.

I oktober 2022 traf Sundheds- og Omsorgsudvalget beslutning om udmøntningen af midler til seksuel sundhed for perioden 2023-2026. Udvalget besluttede bl.a. at afsatte midler i 2023-2026 til opkvalificering i LGBT+ kompetencer til fagpersonale, der arbejder med børn og unge. Opkvalificeringens overordnede formål er at give fagpersonale, trænere og frivillige, der arbejder med børn og unge, viden om LGBT+ området, så de kan være med til at øge trivslen for børn og unge, der bryder med normer for seksuel orientering og køn.

DareGender foreslår, at det i afsnittet vedr. Børn, unge og familier konkretiseres, hvordan kommunens skoler vil sikre drenges empatiudvikling og fædres engagement i børns skolegang.

Økonomiforvaltningens svar:

- Svar: Forslaget tages til efterretning ifm. det videre arbejde med implementering af politikken, jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Beskrivelser af fagudvalgenes mere konkrete implementering vil supplere politikken, når disse er udarbejdet i 2024.

Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn gør opmærksom på, at en stor andel transkønnede børn oplever diskrimination i deres hverdag og foreningen ser derfor positivt på indsatsområdet Børn, unge og familier.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning.

Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn foreslår indsatser på børne- og ungeområdet om viden til fagpersonale (lærere, pædagoger, sundhedspleje, socialrådgivere, mv) samt oprettelse af ekspertfunktion, hvor kommunens fagpersoner kan hente rådgivning og sparring om vanskeligheder, fx hvordan man håndterer badesituationer.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget tages til efterretning ifm. det videre arbejde med implementering af politikken, jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres

ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Beskrivelser af fagudvalgenes mere konkrete implementering vil supplere politikken, når disse er udarbejdet i 2024.

Borgerrådgiveren bemærker supplerende, at de har erfaringer med borgere, der har oplevet sig ekskluderet pba. manglende fleksible løsninger for forskellige køn- og familieforståelser i digitale løsninger til kommunikation.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning.

Bemærkninger til indsatsområdet "Sundhed, omsorg og særlige behov"
Socialudvalget foreslår at tydeliggøre politikken betydning for socialområdet ved, at afsnittet "Sundhed, omsorg og særlige behov" omdøbes til "Sundhed, omsorg og særlige sociale behov", samt at det i afsnittets første sætning fremhæves, at "Københavns Kommunes sundheds- og omsorgstilbud samt sociale tilbud skal rumme københavnernes forskelligheder".

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

Ældrerådet har særligt fokus på, at kommunens sundheds- og omsorgstilbud rummer de mange forskelligheder og særlige behov, der kan knytte sig til alder (60+ årige) og i en række sammenhænge også køn. Rådet gør opmærksom på, at hovedparten af de tilbud, der er til ældre, er mere målrettede ældre kvinder eller i højere grad tiltrækker ældre kvinder, i forhold til ældre mænd, og opfordrer derfor kommunen til at have opmærksomhed på, at tilbud og indsatser er attraktive også for ældre mænd og reelt afspejler de behov ældre kvinder og mænd giver udtryk for.

Økonomiforvaltningens svar:

- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har fokus på forskelle i mænd og kvinders sundhed i kommunens tilbud og er opmærksom på at tilrettelægge indsatser og tilbud med forståelse for, at der kan være behov for at differentiere indsatserne i forhold til køn. Bemærkningen tages til efterretning, og indgår i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens konkretisering og implementering af politikken.

Handicaprådet støtter kommunens fokus på at sikre lige rettigheder og muligheder for borgere og medarbejdere i Københavns Kommune uanset køn. Rådet er enige i, at udover køn har f.eks. seksuel orientering, etnicitet, alder og/eller handicap indflydelse på vores måde at forstå os selv og hinanden på. Rådet gør opmærksom på, at det er vigtigt, at

borgere med funktionsnedsættelse er en del af indsatsområderne for at understøtte en bred mangfoldighed i Københavns kommune.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning. Det fremgår af indsatsområdet Sundhed, omsorg og særlige behov, side 6, at kommunen vil møde borgerne med blik for, hvordan køn og seksuel orientering har betydning for deres situation og behov for støtte i sundheds- og omsorgstilbud samt sociale tilbud. Indsatsområdet omfatter således også kommunens ydelser og tilbud målrettet borgere med funktionsnedsættelse.

Forum for Mænds Sundhed støtter forslaget, men finder udkastet ukonkret og foreslår, at politikken også beskriver evt. udfordringer som fx på sundhedsområdet, hvor mænd har kortere levetid end kvinder etc.

Økonomiforvaltningens svar:

- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har fokus på forskelle i mænd og kvinders sundhed i kommunens tilbud og er opmærksom på at tilrettelægge indsatser og tilbud med forståelse for, at der kan være behov for at differentiere indsatserne i forhold til køn. Bemærkningen tages til efterretning, og indgår i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens konkretisering og implementering af politikken.

DareGender foreslår, at der i afsnittet Sundhed, omsorg og særlige behov inkluderes et afsnit med særligt fokus på mænds marginalisering, der fører til hhv. øget selvmord, alkoholforbrug og stofmisbrug samt hjemløshed for den befolkningsgruppe.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget tages til efterretning ifm. det videre arbejde med implementering af politikken, jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Beskrivelser af fagudvalgenes mere konkrete implementering vil supplere politikken, når disse er udarbejdet i 2024.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har fokus på forskelle i mænd og kvinders sundhed i kommunens tilbud og er opmærksom på at tilrettelægge indsatser og tilbud med forståelse for, at der kan være behov for at differentiere indsatserne i forhold til køn. Bemærkningen tages til efterretning, og indgår i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens konkretisering og implementering af politikken.

Bemærkninger til indsatsområdet "Beskæftigelse og integration"

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget foreslår, at der i forlængelse af den fremhævede tekst (definition af negativ social kontrol) tilføjes: "Fx er jobcenteret i kontakt med kvinder, som oplever pres fra familien ift. arbejdsmarkedsrådighed". På denne måde vises koblingen til kønsaspektet og beskæftigelse.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget foreslår, at sidste sætning sprogligt præciseres og ændres til: "Endelig vil Københavns Kommune understøtte, at alle der vil, kan indgå på arbejdsmarkedet og ikke, mod egen vilje, fastholdes i negativ social kontrol".

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

Vesterbro Lokaludvalg foreslår en præcisering af, at der er forskel på borgernes evne til at arbejde, og derfor en tilføjelse til side 3, "(...) dyrkes hos alle, som kan varetage et arbejde."

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

Sabaah gør opmærksom på, at der er en relativ massiv barriere for minoritetsetniske personer i adgangen til arbejdsmarkedet, der ikke alene skyldes kønsspecifikke forventninger til beskæftigelse i målgruppen, men i den grad også skyldes diskrimination af minoritetsetniske personer fra arbejdsmarkedets side. Derfor mener Sabaah, at det kan være relevant ikke alene at "understøtte, at alle, der vil, kan indgå på arbejdsmarkedet og ikke, mod egen vilje, fastholdes i negativ social kontrol eller kønsstereotype forventninger til, hvilket arbejde, det er muligt at påtage sig", men også initiere indsatser, der vil beskytte f.eks. minoritetsetniske kvinder ift. diskrimination på deres vej ind på arbejdsmarkedet.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning. Københavns Kommune vil i 2024-2026 under "Handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser" fortsat gennemføre en indsats til forebyggelse af ubevidst diskrimination på københavnske arbejdspladser. Indsatsen vil adressere såkaldt "multipel diskrimination", som finder sted på

baggrund af etnicitet samt yderligere, overlappende årsager som f.eks. køn eller seksualitet. Endelig har Københavns Kommune mhp. egne arbejdspladser udarbejdet oplysnings- og uddannelsesmateriale vedr. ubevidste bias målrettet ansættelsesudvalg og ledere, der blev lanceret i foråret 2023.

Bemærkninger til indsatsområdet "Byudvikling, miljø og mobilitet"

Teknik- og Miljøudvalget foreslår, at der tilføjes en sætning til afsnittet om Byudvikling, miljø og mobilitet, side 3-4, der indikerer, at Københavns Kommune anerkender behovet for og har modet til at behandle borgere/brugere forskelligt, når der er behov for det. Fx følgende:

"I Københavns Kommune planlægger vi som udgangspunkt byrum for alle, men vi anerkender også, at der kan være brug for at etablere byrum med særlig fokus på fx ældre, børn, kvinder/mænd eller LGBTQ+ personer for at fremme deres oplevelse af tilhørshold i byen". Sætningen kan eventuelt indsættes før eller som erstatning for denne sætning: "Det er vigtigt, at København både tilbyder forskellige byrum på tværs af byen, og at de enkelte byrum indbyder til forskellige aktiviteter.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

Teknik- og Miljøudvalget foreslår, at sidste del af sætningen: "En måde at sikre dette er ved at inddrage borgere i forbindelse med større projekter i byrummet samt ved i borgerinddragelsen at være opmærksom på at få repræsenteret alle befolkningsgrupper, også på tværs af køn" ændres til "samt ved i borgerinddragelsen at være opmærksom på at få repræsenteret flest mulige befolkningsgrupper også på tværs af køn"

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Afsnittet justeres jf. udvalgets konkrete forslag.

DareGender foreslår, at der i afsnittet Byudvikling, miljø og mobilitet konkretiseres, hvordan der sikres bred borgerinddragelse samt integreres fokus på mangfoldighed i udvikling af byens rum.

Svar: Forslaget tages til efterretning ifm. det videre arbejde med implementering af politikken, jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Københavns Kommune har fokus på området, fx er Teknik- og Miljøforvaltningen opmærksom på at inddrage borgere i forbindelse med større projekter i byrummet samt ved i borgerinddragelsen at være

opmærksom på at få repræsenteret flest mulige befolkningsgrupper også på tværs af køn. Beskrivelser af fagudvalgenes mere konkrete implementering vil supplere politikken, når disse er udarbejdet i 2024.

Foreningen for Støtte til Transkønnede Børn foreslår konkret at arbejde for at få kønsneutrale toiletter og badefaciliteter på skoler og offentlige rum. Desuden krav til sports-, fritids- og idrætsforeninger om at tilgode kønsneutralitet eller kønsminoriteter i oprettelsen af hold som betingelse for at anvende Københavns Kommunes idrætsfaciliteter.

Økonomiforvaltningens svar:

- Teknik- og Miljøforvaltningen er opmærksom på området og ser løbende på mulighederne for at kønsneutralisere offentlige toiletter. Til sidstnævnte bemærkes, at kommunen ikke ifølge folkeoplysningsloven kan stille krav til foreninger om oprettelse af særlige hold, som betingelse for benyttelse af faciliteter.

Bemærkninger til indsatsområdet "Kultur- og fritidsliv"

LGBT+ Danmark bemærker, at kultur- og fritidslivet med fordel (lige som afsnittet om Sundhed, omsorg og særlige behov) kan involvere fokus på at behandle borgerne forskelligt, når der er behov for det.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget er i overensstemmelse med kønsligestillingspolitikens vision og imødekommes.
- Justering: Der er i indsatsområdet "Kultur- og fritidsliv", side 3, tilføjet fokus på mangfoldige tilbud, der imødekommer borgere forskelligt, når der er behov for det.

Borgerrådgiveren bemærker, at det er et vigtigt element i forhold til ligebehandling, at eksempelvis idrætsfaciliteter understøtter bredere forståelser af kønsidentitet og selvforståelse i generel forstand.

Økonomiforvaltningens svar:

- Tages til efterretning.

Bemærkninger til indsatsområdet "LGBT+"

Børne- og Ungdomsudvalget bemærker, at der er alvorligt behov for øget opmærksomhed på den store mistrivsel blandt mange børn og unge med LGBT+ baggrund samt styrket fokus på initiativer, der kan skabe øget trivsel blandt børn og unge med LGBT+ baggrund.'

Økonomiforvaltningens svar:

- De konkrete udfordringer under indsatsområderne adresseres ifm. fagudvalgenes implementering jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af

en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. Fagudvalgenes implementering af politikken. Der er dog under indsatsområdet "LGBT+", side 4, og under indsatsområdet "Børn, unge og deres forældre", side 2, tilføjet, at trivslen blandt børn og unge med LGBT+ baggrund kræver særlig opmærksomhed. Prioritering af konkrete initiativer håndteres ifm. Børne- og Ungdomsudvalgets implementering af politikken, herunder i det videre arbejde med strategien: "Vores børn, Københavns fremtid 2022-25", hvori der bl.a. indgår fokus på lige deltagelsesmuligheder på tværs af køn og identitet samt ifm. forvaltningens arbejde med at styrke seksualundervisningen i folkeskolen.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen påbegyndte i 2023 et samarbejde med LGBT+ Danmark om at opkvalificere i LGBT+ kompetencer til fagpersonale, der arbejder med børn og unge. Tilbuddet gælder til og med 2026 og tilbydes blandt andet undervisere, pædagoger, trænere, frivillige og instruktører i foreningslivet samt medarbejdere og social- og sundhedsfaglige medarbejdere. Opkvalificeringens overordnede formål er at give deltagerne viden om LGBT+ området samt om, hvordan denne viden kan anvendes i deres daglige arbejde og i mødet med børn og unge.

Bemærkninger til indsatsområdet "Karriereveje og arbejdskultur"

Vesterbro Lokaludvalg gør opmærksom på den generelt store ulighed i løn og opfordrer til, at kønsligestillingspolitikken sætter fokus på ligeløn. I december 2022 blev Europa-Parlamentet og -Rådet enige om et nyt direktiv om løngennemsigtighed, der skal medvirke til lige løn mellem mænd og kvinder for lige arbejde eller arbejde af samme værdi. Direktivet vil skulle implementeres i dansk lovgivning i løbet af 2026.

Økonomiforvaltningens svar:

- Økonomiforvaltningen er opmærksom på direktivet og følger den konkrete implementering i national lov og dennes betydning for Københavns Kommune.

Valby Lokaludvalg bemærker, at der i ligestillingspolitikken tales om "lige løn for lige arbejde", og ikke lige løn til mænd og kvinder for arbejde, der tillægges samme værdi, jf. stadfæstelsen i afgørelsen fra EU-domstolen 06/071982.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget imødekommes.
- Justering: Formuleringen "lige løn for samme arbejde eller for arbejde, der tillægges samme værdi" er tilføjet side 5.

DareGender foreslår, at der inkluderes fokus på, at mænd befinder sig i både top og bund af arbejdsmarkedet og har stor indflydelse på

arbejdskultur, hvormed politikken med fordel kunne have særligt fokus på mænds positive rolle for sund arbejdskultur i kommunen.

Økonomiforvaltningens svar:

- Forslaget tages til efterretning ifm. det videre arbejde med implementering af politikken, jf. Økonomiudvalgets beslutning den 30. august 2022 om, at kønsligestillingspolitikken skal bestå af en række overordnede indsatsområder, og at politikken konkretiseres ifm. fagudvalgenes implementering af politikken. Københavns Kommune har allerede fokus på kønsbalancen på de øverste ledelsesniveauer og har med måltal og initiativer såsom topledertalentprogram og oplysnings- og uddannelsesmateriale vedr. ubevidste bias fokus på udviklingen af en arbejdskultur, der understøtter ligestilling og inklusion.